

CYKL | WAŻNE TEMATY 1
GRUPA WIEKOWA | SZKOŁA PONADPODSTAWOWA
PRZEDMIOT | GODZINA WYCHOWAWCZA

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE DLA NAUCZYCIELA

SCENARIUSZ LEKCJI

opracowanie: Izabela Wypich

FILM | „MARONA – PSIA OPOWIEŚĆ”

„L'extraordinaire voyage de Marona”, Francja 2019, 92 min

reżyseria: Anca Damian

scenariusz: Anghel Damian

montaż: Boubkar Benzabat

muzyka: Pablo Pico

obsada: Lizzie Brocheré, Bruno Salomone, Thierry Hancisse

Bohaterka animacji nazywana jest przez swoich kolejnych właścicieli wieloma imionami: Dziewiątką, Aną, Sarą, Maroną. Suczka snuje w filmie opowieść o swoim, nomen omen, pieskim żywocie, wypełnionym troskami, obawami, poszukiwaniem miłości i rzadkimi momentami szczęścia. W historii Marony przewijają się jej kolejni właściciele: akrobata Manole, robotnik budowlany Istvan i jego rozkapryszona żona, rodzina małej dziewczynki Solange. Marona niczego tak nie pragnie w życiu, jak tylko opiekować się swoimi „ludźmi” oraz być szczęśliwa. Okazuje się jednak, że z pozoru proste pragnienia nie są tak łatwe do zrealizowania.

TEMAT

Człowiek w świecie zwierząt – zwierzęta w świecie człowieka

Temat lekcji

Człowiek w świecie zwierząt – zwierzęta w świecie człowieka

Czas trwania lekcji

2 x 45 min

Cele lekcji

Podczas lekcji uczeń:

- dyskutuje na temat stosunku ludzi do zwierząt;
- uczy się argumentacji i krytycznego myślenia;
- krytycznie odbiera teksty kultury;
- rozmawia o wartościach;
- kształtuje postawę szacunku do środowiska przyrodniczego.

Powiązanie z podstawą programową

Podczas lekcji uczeń:

- zdobywa umiejętności formułowania samodzielnych i przemyślanych sądów oraz uzasadniania własnych i cudzych sądów w procesie dialogu we wspólnocie dociekającej;
- dyskutuje w duchu akceptacji i szacunku dla drugiego człowieka;
- kształtuje postawę szacunku dla środowiska przyrodniczego, jest motywowany do działań na rzecz ochrony środowiska oraz rozwija zainteresowanie ekologią;
- nabywa umiejętności pracy w grupie i podejmowania działań indywidualnych;
- rozwija wrażliwość społeczną i moralną.

Metody i formy pracy

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące metody i formy pracy z uczniem:

- pogadanka;
- film;
- dyskusja oksfordzka;
- praca w grupach.

Środki dydaktyczne

Podczas lekcji nauczyciel wykorzystuje następujące środki dydaktyczne:

- film „Marona – psia opowieść”;
- papier, markery.

Przygotowanie do lekcji

Lekcja powinna się odbyć po obejrzeniu filmu „Marona – psia opowieść” w reżyserii Ancii Damian.

PRZEBIEG LEKCJI

Wprowadzenie

Na początku lekcji nauczyciel przedstawia uczniom temat lekcji oraz nawiązuje do oglądanego wcześniej filmu. Wyjaśnia, że celem lekcji będzie dyskusja na temat stosunku ludzi do zwierząt oraz tekstów kultury, które mogą pomóc ludziom być bardziej empatycznymi w stosunku do zwierząt. Prosi ich o wypowiedź na temat ich osobistego stosunku do zwierząt, współczesnych ruchów ekologicznych itd. Może też nawiązać do cytatu z filmu i zapytać uczniów, dlaczego matka Marony wypowiada słowa: „Ludzie nie muszą rozumieć naszego języka, my musimy rozumieć język ludzi, żeby się przed nimi chronić”. Czy ludzie są w stanie zrozumieć zwierzęta? Czy zachowania zwierząt są tak naprawdę podobne do zachowań ludzi?

Dlaczego ludzie nie są w stanie zrozumieć Marony? Cytując Maronę: W jakich momentach życie psa jest warte życia? Prosi uczniów, aby podali inne teksty kultury, w których podobnie jak w oglądanym filmie zwierzęta są antropomorfizowane. Jaki ma to wpływ na postrzeganie zwierząt? Czy filmy, teksty kultury takie jak „Marona – psia opowieść” są psią opowieścią czy raczej ludzką? Co bardziej pomoże nam zrozumieć zwierzęta – rzetelna wiedza o ich zachowaniach i potrzebach czy też przypisywanie im cech ludzkich? ¹

Realizacja tematu na pierwszej lekcji

Aby rozważyć pytania i dylematy dotyczące stosunku ludzi do zwierząt, nauczyciel zaprasza uczniów do przeprowadzenia dyskusji oksfordzkiej. Celem debaty ma być spojrzenie z różnych punktów widzenia na teksty kultury, zwłaszcza filmowej, których bohaterami są zwierzęta, i rozważenie, jak wpływają one na nasze postrzeganie świata zwierząt, wrażliwość w stosunku do nich oraz zrozumienie ich potrzeb.

Proponowana teza:

Filmy przyrodnicze bardziej uwrażliwiają ludzi na potrzeby zwierząt niż filmy antropomorfizujące zwierzęta, takie jak „Marona – psia opowieść”.

Na początek nauczyciel wprowadza uczniów w zasady debaty oksfordzkiej. Debata oksfordzka to dyskusja, która odbywa się między dwoma czteroosobowymi drużynami: zespołem propozycji, która będzie miała za zadanie obronić tezę debaty, oraz grupą opozycji, której zadaniem będzie obalenie tezy. Oba zespoły zasiadają naprzeciwko siebie i po kolei, naprzemiennie, wygłaszają mowy. Całość debaty jest moderowana przez marszałka, który udziela głosu poszczególnym osobom, oraz oceniana przez panel sędziowski. Każdy z mówców ma swoją przypisaną rolę oraz konkretny czas (zwykle 3–4 minuty) na wygłoszenie mowy. Mówca pierwszy wprowadza uczestników do świata debaty i podaje argumenty, drugi ma za zadanie je rozbudować, trzeci zajmuje się kontrargumentacją, czwarty podsumowuje debatę oraz zamyka linię argumentacyjną swojej drużyny, wskazując dlaczego to właśnie jego strona wygrała rozgrywkę. Głosu w debacie oksfordzkiej udziela marszałek, pytania mogą być zadawane zgodnie ze ściśle ustalonym protokołem, obowiązkowe są również formułki grzecznościowe, ocenie podlega nie tylko merytoryczna jakość wypowiedzi, ale również retoryka, sposób komunikowania się, zarówno werbalnego, jak i niewerbalnego, indywidualne mowy mówców oraz współpraca całej drużyny.

Aby lepiej przygotować uczniów do debaty, nauczyciel może wspólnie z uczniami wprowadzić ich w kontekst dyskusji, stawiając otwarte pytania.

Przykładowe pytania:

- Jak rozumiecie tezę? Z jakim rodzajem tezy mamy do czynienia? (teza o powinnościach, teza porównawcza, teza pierwszoosobowa itp.)
- Co to znaczy uwrażliwiać kogoś?
- Czego potrzebują zwierzęta?
- Jakie są cechy filmu przyrodniczego?
- Jakie są pozytywne i negatywne aspekty antropomorfizacji zwierząt?
- Co bardziej nas uwrażliwia na jakiś problem, zjawisko – wiedza o nim czy emocje, jakie odczuwamy?
- Co jest ważniejsze dla rozumienia potrzeb innych – empatia czy racjonalne podejście do tematu?

Warto też przypomnieć uczniom, czym jest argument i jak należy go pogłębiać. Można tutaj odwołać się do modelu często stosowanego w debatach, czyli zasady SEI (o zasadzie można przeczytać więcej np. tu: <https://muzeumpilsudski.pl/o-argumentowaniu/>).

Następnie nauczyciel przydziela role w debacie. Warto to zrobić w taki sposób, aby każdy uczeń w klasie był zaangażowany w przeprowadzenie dyskusji.

Przykładowe role w debacie:

---

¹ <http://ph.ptz.icm.edu.pl/wp-content/uploads/2021/08/4-Zwierkowska.pdf>

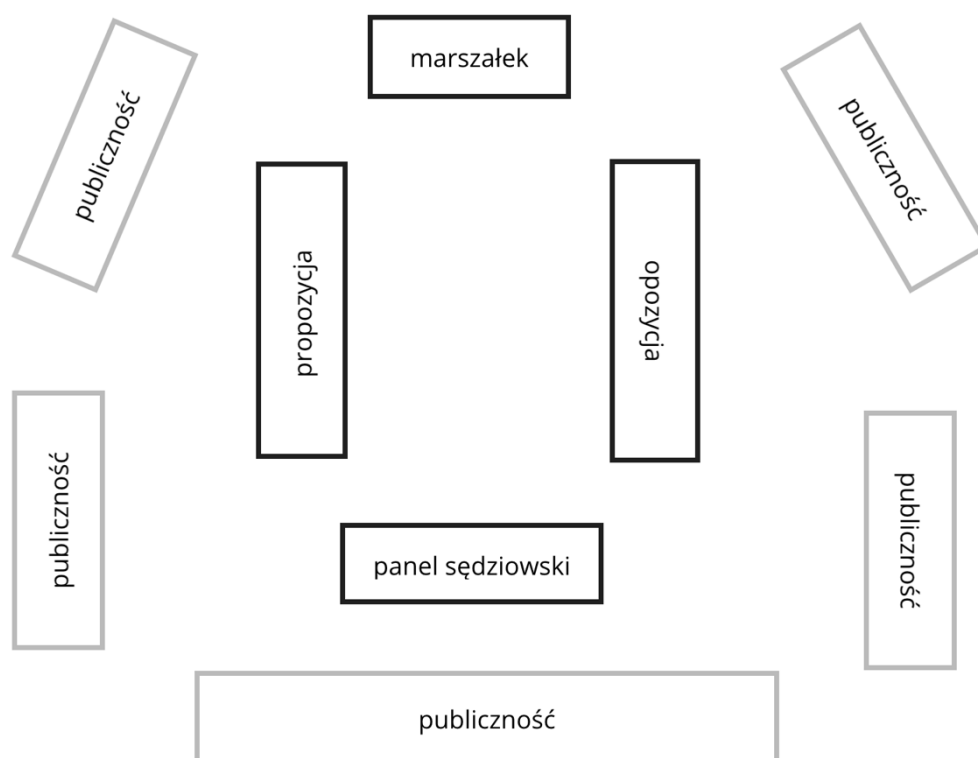
- członkowie drużyn (dwa składy po 4 osoby);
- marszałek prowadzący debatę, pilnujący czasu i kolejności wypowiedzenia się;
- asystenci sędziego – nauczyciela, którzy pomogą wskazać, która drużyna lepiej argumentowała;
- cienie – osoby, które będą miały za zadanie obserwować i dać informację zwrotną konkretnym mówcom;
- publiczność, która będzie miała za zadanie wypisać najważniejsze argumenty, które padną w debacie.

Uczniowie na kolejną lekcję przygotowują się do pełnionej roli. Członkowie drużyn powinni przygotować argumentację zarówno dla strony propozycji i opozycji. Nauczyciel nie sugeruje uczniom ani jakich argumentów powinni użyć, ani też na czym szczególnie powinni się skupić, zostawia im swobodę co do wyboru przykładów i tekstów kultury. Warto jednak podkreślić, że do debaty trzeba przygotować informacje wcześniej. Nauczyciel prosi również uczniów, aby przygotowując argumenty do dyskusji, w ramach możliwości sięgali też do treści filmu. Pozostali uczniowie również powinni wiedzieć przed drugą lekcją, na czym będzie polegać ich rola.

Realizacja tematu na drugiej lekcji

Przed rozpoczęciem lekcji nauczyciel z uczniami przygotowuje salę lekcyjną pod debatę.

Przykład ustawienia sali:

Przed rozpoczęciem debaty nauczyciel przypomina uczniom, jaki jest jej cel. Następnie zespoły losują stronę propozycji lub opozycji i mają jeszcze 15 minut czasu, aby przygotować się do debaty. W tym czasie nauczyciel przypomina pozostałym uczniom, jakie będą pełnić rolę w debacie. W trakcie debaty nauczyciel czuwa nad jej przebiegiem, może też pełnić rolę sędziego.

Podsumowanie tematu

Po zakończeniu debaty nauczyciel może wskazać, która jego zdaniem drużyna lepiej poradziła sobie z argumentacją, ale przede wszystkim udzielić informacji zwrotnej obu drużynom, zwracając uwagę na takie aspekty debaty jak: jakość argumentów, sposób wypowiedzenia się, celność pytań, współpracę między członkami drużyny, umiejętności retoryczne oraz odwołanie się do konkretnych tekstów kultury.

Informacji zwrotnej konkretnym uczestnikom udzielają też ci uczniowie, którzy pełnili rolę cieni, oraz pozostali uczniowie, którzy uczestniczyli w debacie jako publiczność. Na koniec lekcji warto też przeprowadzić krótką dyskusję podsumowującą, pytając klasę o ich odczucia, jak podobał im się format takiej debaty. Jakie zdanie w temacie mieli przed, a jakie po debacie? Jakie argumenty, według nich, były najbardziej celne?